

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 5. oktobrī
(OR. en)

13832/23

TRANS 397
CLIMA 445
ENV 1083
SAN 567
IND 512
STATIS 62

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2023. gada 4. oktobris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2023) 566 final
Temats:	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI, Priekšlikums pieņemt Eiropas Deklarāciju par velobraukšanu

---

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2023) 566 *final*.

Pielikumā: COM(2023) 566 *final*

Briselē, 4.10.2023.
COM(2023) 566 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI,**

Priekšlikums pieņemt Eiropas Deklarāciju par velobraukšanu

1. Ievads un motivācija

Eiropas Komisijas galvenās prioritātes ir cilvēku labklājības un Eiropas rūpniecības konkurētspējas iekļaušana zaļās pārkārtošanās kodolā. Velobraukšana kā viens no ilgtspējīgākajiem un veselīgākajiem pārvietošanās veidiem un nozare, kas strauji attīstās, ir labi piemērota šā svarīgo procesa atbalstīšanai.

Velobraukšanas īpatsvara palielināšana palīdz mazināt siltumnīcefekta gāzu izplūdi, gaisa piesārņojumu un troksni, kā arī sastrēgumus. Turklāt velobraukšana var uzlabot fizisko un garīgo labklājību un sociālo iekļaušanu. Tas ir galvenais ilgtspējīga tūrisma veicinātājs, kas arī dod taustāmu labumu vietējai ekonomikai, nodrošinot kvalitatīvas zaļās darba vietas, galvenokārt mazos un vidējos uzņēmumos.

Tāpēc Komisija ierosina iedibināt principu kopumu, kas ES palīdzētu pilnīgi atraisīt velobraukšanas potenciālu.

Šie principi ietilptu “**Eiropas Deklarācijā par velobraukšanu**” (turpmāk “deklarācija”), kas iecerēta kā stratēģisks ceļrādītis attiecīgai ES un valstu politikai nākotnē.

Šā paziņojuma pielikumā iekļauto deklarāciju virza Komisija, un tā būtu parakstāma Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai kā kopīga deklarācija.

Paredzams, ka tā palīdzēs sasniegt Eiropas zaļā kursa, Ilgtspējīgas un viedas mobilitātes stratēģijas un Nulles piesārņojuma rīcības plāna mērķus. Tas pieskaņojas Eiropas sociālo tiesību pīlāra 20. principam, ka ikvienam ir tiesības piekļūt labas kvalitātes pamatpakalpojumiem, ieskaitot transportu.

Šis priekšlikums atbilst Eiropas Parlamenta aicinājumiem rezolūcijā¹ par ES velotransporta stratēģijas izstrādi un lielākās daļas dalībvalstu aicinājumiem². Deklarācija atbilst jaunajam ES pilsētmobilitātes satvaram³.

2. Pašreizējie centieni

Jaunajā ES pilsētmobilitātes satvarā norādīts: lai palīdzētu sasniegt ES arvien vērienīgākos klimata, vides, digitālos, veselības un sociālos mērķus, ES ir jārīkojas izlēmīgāk attiecībā uz mobilitāti pilsētās, lai pārietu no pašreizējās pieejas, kuras pamatā ir satiksmes plūsmas, uz pieeju, kuras pamats ir ilgtspējīgāka cilvēku un preču mobilitāte⁴.

---

¹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0058_LV.html

² <https://www.benelux.int/fr/publication/european-cycling-declaration/>

³ COM(2021) 811 final.

⁴ Tas nozīmē stiprāku kolektīvā/sabiedriskā transporta satvaru, labākas aktīvās pārvietošanās (piemēram, staigāšanas vai velobraukšanas) iespējas, efektīvu bezemisijas pilsētloģistiku un piegādi līdz namdurvīm, un pieejamības uzlabošanu. Tādai multimodalitātei jābūt mūsu pilsētmobilitātes vadprincipam, bet neemitējoša un savienota, automatizēta un kopīgota mobilitāte būs būtisks komponents pārejā uz klimatneitrālu pilsētu nākotni, kas arī dod iespēju piepilsētās un lauku teritorijām veidot ilgtspējīgu savienojumu ar pilsētu. Lai uzlabotu visas sistēmas

Tomēr, neraugoties uz daudzajiem ieguvumiem no velobraukšanas, ES pārāk maz cilvēku brauc ar velosipēdu⁵ un velobraukšanas apmērs dažādās dalībvalstīs, reģionos un pilsētās ļoti atšķiras. Tā galvenais iemesls ir nepietiekama infrastruktūru un attiecīgas šaubas par drošību, kā arī atšķirības kultūras attieksmē pret riteņbraukšanu un neinformētība.

Risinot šīs problēmas un veicinot velobraukšanu, visa ES, sevišķi Komisija, jau veikusi vairākas darbības:

- ES transporta politikas pārskatīšana – Ilgtspējīgas un viedas mobilitātes stratēģijā⁶ un ES pilsētmobilitātes satvarā⁷ aicināts paplašināt velotransporta un citu ilgtspējīgu transporta veidu izmantošanu;
- velobraukšanas veicināšana ir ES ilgtspējīgas pilsētu mobilitātes plānošanas koncepcijā, kas ietilpst Komisijas Ieteikumā (ES) 2023/550⁸ par valstu atbalsta programmām ilgtspējīgas pilsētu mobilitātes plānošanai;
- noteikt prasības aktīvos transporta veidus labāk iekļaut pilsētas mezglu multimodālos pasažieru pārvadājumu centros un saglabāt veloceļu nepārtrauktību un pieejamību, lai veicinātu aktīvos transporta veidus, kuri iekļauti priekšlikumā pārskatīt Eiropas Transporta tīkla (TEN-T) regulu⁹;
- noteikt prasības pilsētu mobilitātes datu vākšanai un iesniegšanai Komisijai pilsētu mezglos – iekļauts priekšlikumā pārskatīt TEN-T regulu;
- priekšlikumā pārskatīt Ēku energoefektivitātes direktīvu noteikt minimālā velostāvvietu skaita prasības¹⁰;
- stimulēt velosipēdu izmantošanu, ieviešot jaunu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu (ETS2)¹¹, kas noteiks oglekļa cenu degvielām, kuras tiek izmantotas ēkās, autotransportā un citās nozarēs, un ievērojamus izsoļu ieņēmumus darīs pieejamus dalībvalstīm zaļās pārkārtošanās atbalstei, arī transporta nozarē;
- Sociālā klimata fonda¹² izveide ar īpašu finansējumu, kas paredzēts mazaizsargātām grupām, kuras īpaši skar ETS2, lai paātrinātu ēku dekarbonizāciju un stimulētu bezemisijas un mazemisijas mobilitātes un transporta ieviešanu, ieskaitot atbalstu velosipēdu iegādei un izmantošanai;

---

efektivitāti, ir vajadzīga labāka transporta un mobilitātes pārvaldība, kam izmanto multimodālus centrus un digitālus risinājumus.

⁵ Pēc 2019. gada Eurobarometra aptaujas datiem, ap 9 % ES iedzīvotāju par galveno pārvietošanās līdzekli izmanto (elektriskos) velosipēdus vai skrejriteņus. Avots: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2226>.

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0789>

⁷ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ad816b47-8451-11ec-8c40-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-250877856>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32023H0550>

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A52021PC0812>

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A52021PC0802>

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32023L0959&qid=1688743056255>

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32023R0955&qid=1688742687499> Paredzams, ka **Sociālais klimata fonds**, kura līdzekļus veido ieņēmumi no pašreizējās ETS un lielākoties no jaunajām ēku, autotransporta un sīkrūpniecības ETS (ETS2), no 2026. līdz 2032. gadam taisnīgas pārkārtošanās vajadzībām aktivizēs līdz 86,7 miljardu EUR atbalstu mazaizsargātām māsasaimniecībām, mazaizsargātiem transporta lietotājiem un mazaizsargātiem sīkajiem uzņēmumiem.

- ierosināt pārstrādāt Enerģijas nodokļu direktīvu¹³, lai palīdzētu risināt transporta klimatiskās un vidiskās problēmas;
- nodrošināt finansējumu ar velobraukšanu saistītiem projektiem, izmantojot dažādas programmas, piemēram, Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, Atveseļošanas un noturības mehānismu¹⁴, “InvestEU”¹⁵ un programmu “Apvārsnis Eiropa”;
- atbalstīt pētniecību un inovāciju¹⁶ tādās velobraukšanas tehnoloģiju un pakalpojumu jomās kā elektrodivriteņi, pielāgoti vai specializēti velosipēdi un ierīces invalīdiem, velosipēdu koplietošanas shēmas un viedas velobraukšanas lietotnes;
- popularizēt velobraukšanu kā sporta, rekreācijas un transporta veidu, kas veicina veselīgu un aktīvu dzīvesveidu, kampaņā “#BeActive”¹⁷, kuras kulminācija ir Eiropas Sporta nedēļa¹⁸, kā arī izpratnes veicināšanas kampaņās, kā Eiropas Mobilitātes nedēļa¹⁹ un Eiropas Ceļu satiksmes drošības harta²⁰;
- dalībvalstu starpā atbalstīt mācīšanos no līdzīgiem, lai uzlabotu mazaizsargātu satiksmes dalībnieku, sevišķi velosipēdistu, drošību, izmantojot ES ceļu satiksmes drošības apmaiņu²¹;
- prasību noteikšana velosipēdiem paredzētām vietām jaunos un modernizētos vilcienos²².

¹³ Priekšlikums – Padomes direktīva, kas pārkārto Savienības noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (pārstrādne), COM(2021) 563 final.

¹⁴ Pēc novērtētajiem un apstiprinātajiem atveseļošanas un noturības plāniem Komisija šobrīd lēš, ka atveseļošanas un noturības plānos ar velobraukšanas infrastruktūru saistītiem pasākumiem kopumā piešķirti 1,7 miljardi EUR. Tos ierosināja un īsteno Beļģija, Bulgārija, Kipra, Čehija, Dānija, Igaunija, Grieķija, Itālija, Latvija, Rumānija un Slovākija.

¹⁵ Daži “InvestEU” darbību piemēri, kas atbalsta ilgtspējīgu mobilitāti, citu ieguldījumu vidū:

- “InvestEU” satvars ilgtspējīgai pārejai (Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka), lai ieguldītu apakšprojektos, kas skar ilgtspējīgu mobilitāti un mobilitāti pilsētās.
- 14. pamatdarbība “Ilgspējas garantija” (Eiropas Investīciju fonds) ar mērķi ieguldīt mazemīšas un bezemīšas mobilitātē. Šis ir pirmais Viseiropas garantijas produkts, kas atbalsta mazo uzņēmumu un privātpersonu zaļo pārkārtošanos.
- Zaļo attīstītāju finansēšanas programma (Eiropas Investīciju banka), kas piešķirtu pamataizdevumus projektiem, kuri balsta Parīzes nolīguma mērķus (ieskaitot zaļo mobilitāti).
- Pamatdarbība “#8 SMEW RIDW Joint Equity Product – Climate & Environmental Solutions Sub-Product” (Eiropas Investīciju fonds), lai atbalstītu tehnoloģiju vai risinājumu pētniecību, izstrādi, demonstrējumus, izvēršanu un komercializāciju, kas veicina Eiropas zaļo kursu, ieskaitot mobilitāti un transportu, un būvēto pilsētvidi.
- “Shift4Good Fund I” (Eiropas Investīciju fonds), kas koncentrēts uz viedu un ilgtspējīgu mobilitāti un transportu un aprite ekonomiku un galvenokārt ir vērsts uz uzņēmumiem, kuriem ir darījumi ar citiem uzņēmumiem (B2B). Tomēr šis fonds vairāk koncentrēts uz pievēršanos lielajam transportam: autotransportam, aviotransportam un kuģniecībai.

¹⁶ Daudzi būtiski projekti atrodami ES transporta pētniecības un inovācijas projektu datubāzē TRIMIS (<https://trimis.ec.europa.eu/>).

¹⁷ <https://sport.ec.europa.eu/news/facts-and-figures-about-the-beactive-2022-campaign>

¹⁸ <https://sport.ec.europa.eu/initiatives/european-week-of-sport>

¹⁹ <https://mobilityweek.eu>

²⁰ <https://road-safety-charter.ec.europa.eu/>

²¹ <https://etsc.eu/projects/eu-road-safety-exchange/>

3. Eiropas Deklarācija par velobraukšanu

Lai īstenotu velobraukšanas potenciālu efektīvi palīdzēt sasniegt ES mobilitātes, klimatiskos, vidiskos, veselības aprūpes, rūpnieciskos un sociālos mērķus, velobraukšana ES ievērojami jāpaplašina. Tas pašvaldības, reģiona, valsts un ES līmeņa iestādēm prasa vēl vairāk pastiprināt centienus veicināt velobraukšanu un to padarīt par pievilcīgāku un drošāku iespēju visu vecumu cilvēkiem, dažādiem fiziskās sagatavotības līmeņiem un cilvēkiem, kuriem ir fiziski traucējumi.

Tādos apstākļos Komisija ierosina noteikt principu un attiecīgu saistību kopumu. Tie būs Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas deklarācijas projekta veidā. Pielikumā dotais deklarācijas projekts domāts kā priekšlikums, kas jāapspiež ar Eiropas Parlamentu un Padomi, lai to varētu parakstīt visas trīs iestādes.

Ierosinātā deklarācija balstās uz agrākām dalībvalstu un Eiropas Parlamenta iniciatīvām un izmanto ieinteresēto personu devumu²³.

Tās galvenie principi ir šādi:

1. izstrādāt un stiprināt velobraukšanas politiku;
2. mudināt uz iekļaujošu, lētu un veselīgu mobilitāti;
3. izveidot vairāk labas veloinfrastruktūras;
4. palielināt ieguldījumus un radīt velobraukšanai labvēlīgus apstākļus;
5. paaugstināt satiksmes drošumu un drošību;
6. atbalstīt kvalitatīvas videi nekaitīgas nodarbinātības un pasaules klases Eiropas veloindustrijas attīstību;
7. atbalstīt multimodalitāti un velotūrismu;
8. uzlabot velobraukšanas datu vākšanu.

4. Tālākā virzība

Šajā deklarācijas projektā iecerēts, ka Komisija izvirzīs gan atskaites punktus, gan vadlīnijas, kas ES paplašinās velobraukšanu un balstīs ar to saistītu kvalitatīvu nodarbinātību un ražošanu.

---

²² Regula (ES) 2021/782 par dzelzceļa pasažieru tiesībām un pienākumiem (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021R0782&from=CS>); minētos noteikumus piemēros no 2025. gada 7. jūnija.

²³ Atsauksmes saņemtas Komisijas ekspertu grupas pilsētu mobilitātes jautājumos aktīvās mobilitātes apakšgrupas īpašā sanāksmē 2023. gada 3. jūlijā un apspriešanās laikā par jauno ES pilsētmobilitātes satvaru (https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12916-Sustainable-transport-new-urban-mobility-framework_en).

Komisija veicinās saziņas un iesaistes pasākumus kopā ar dalībvalstīm un visām attiecīgām personām, lai nodrošinātu informētību un kopīgu apņemšanos ievērot deklarācijā ietvertos principus.